

Bruksela, 1 października 2025 r.
(OR. en)

13236/25

SOC 624
GENDER 176
ANTIDISCRIM 85
FREMP 250
JAI 1314

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Zwalczanie nienawiści, dyskryminacji i przemocy wobec osób LGBTIQ – <i>Wymiana poglądów</i>

W związku z wymianą poglądów, która ma się odbyć podczas posiedzenia Rady (EPSCO) 17 października 2025 r., delegacje otrzymują w załączeniu notę orientacyjną prezydencji na powyższy temat.

Zwalczanie nienawiści, dyskryminacji i przemocy wobec osób LGBTIQ**Wprowadzenie**

Lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe, interseksualne, queer oraz inne osoby należące do mniejszości seksualnych i płciowych (LGBTIQ) nadal spotykają się z dyskryminacją i nękaniami w całej UE pomimo istniejących ram prawnych, zwiększonej świadomości politycznej i różnych inicjatyw podejmowanych w celu promowania równego traktowania w tym obszarze.

To utrzymujące się wyzwanie uniemożliwia skuteczne wdrażanie praw podstawowych oraz zasad niedyskryminacji i równego udziału wszystkich osób w życiu społecznym i gospodarczym.

Badania pokazują, że znaczące postępy można osiągnąć tam, gdzie jest wola i świadomość polityczna. Od 2019 r. w UE obserwuje się, że coraz więcej osób LGBTIQ żyje otwarcie, nie ukrywając swojej orientacji seksualnej. Osoby LGBTIQ zgłaszają na przykład, że czują się bezpieczniej, trzymając się za ręce ze swoimi partnerami w miejscach publicznych, oraz że czują, iż szkoły uwzględniają kwestie LGBTIQ w sposób bardziej pozytywny niż wcześniej¹.

Chociaż zmiany te stanowią ważny krok naprzód, ogólny obraz dobrostanu osób LGBTIQ pozostaje głęboko niepokojący. Jak wynika z trzeciej edycji unijnego badania na temat osób LGBTIQ przeprowadzonego przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), osoby LGBTIQ doświadczyły znacznego wzrostu przemocy motywowanej nienawiścią, nękania i dyskryminacji, przy czym nieproporcjonalnie dotyka to osób transpłciowych i interseksualnych².

W UE nadal jesteśmy świadkami incydentów skierowanych przeciwko osobom LGBTIQ, w tym ataków słownych, przemocy fizycznej, mowy nienawiści i homofobicznego zastraszania podczas pokojowych zgromadzeń w przestrzeni publicznej, która powinna być bezpieczna, w tym w związku z wydarzeniami publicznymi i demonstracjami³.

¹ Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2024 r.). *Równość osób LGBTIQ na rozdrożu: Osiągnięcia i wyzwania*. Wiedeń: FRA.

² Ibidem; Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, 2025 r. *Bycie osobą interseksualną w UE*. Wiedeń: FRA.

³ *Równość osób LGBTIQ na rozdrożu: Osiągnięcia i wyzwania*.

Co więcej, ponad jedna trzecia osób LGBTIQ oświadczyła, że doświadczyła dyskryminacji w kluczowych obszarach, takich jak zatrudnienie, mieszkalnictwo i dostęp do innych usług publicznych⁴. Mimo to organy ds. równości wciąż otrzymują mało informacji na ten temat, co wskazuje na utrzymujące się bariery w dostępie do wymiaru sprawiedliwości i w dochodzeniu roszczeń⁵.

Utrzymująca się dyskryminacja oraz coraz częstsze nękanie i przemoc stanowią poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa i praw podstawowych osób LGBTIQ.

Skutki przemocy i dyskryminacji są poważne i dalekosiężne. W ciągu ostatniego roku ponad jedna trzecia osób LGBTIQ rozważała samobójstwo, a osoby młode, osoby transpłciowe, niebinarne i płciowo nienormatywne mają myśli samobójcze częściej niż reszta społeczeństwa⁶. W 2023 r. 67 % osób LGBTIQ doświadczyło nękania, gróźb i zniewag ze względu na swoją orientację seksualną lub tożsamość⁷.

Zagrożone zasady

Zasady równości i niedyskryminacji są zapisane w Traktatach oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”).

Art. 21 Karty wyraźnie zakazuje wszelkiej dyskryminacji z wielu względów, w tym ze względu na płeć i orientację seksualną: *„Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną”*.

Art. 8 i 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowią, że Unia we wszystkich swoich działaniach zmierza do zniesienia nierówności, a także dąży do zwalczania dyskryminacji, w tym ze względu na płeć i orientację seksualną, przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań, oraz że art. 19 TFUE upoważnia Radę do przyjmowania środków w celu zwalczania dyskryminacji ze wspomnianych względów.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

Decydujący moment

W 2020 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszą w historii strategię na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025, łączącą pewne ukierunkowane środki mające na celu zwiększenie równości osób LGBTIQ z włączeniem równości osób LGBTIQ do wszystkich unijnych polityk, przepisów i programów finansowania. Strategia przyczynia się również do nagłośnienia stanowiska osób LGBTIQ oraz do zaangażowania państw członkowskich i interesariuszy swe wspólne działania na rzecz skutecznego rozwiązania problemu nierówności osób LGBTIQ.

Rok 2025 to krytyczny moment, jeśli chodzi o promowanie praw osób LGBTIQ w UE. Komisja Europejska ogłasza nową „strategię na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2026–2030”, która określi ramy przyszłych działań w Unii.

Doświadczenia każdego państwa członkowskiego stanowią cenny wkład w konstruktywny dialog na temat tego, w jaki sposób instytucje i państwa członkowskie UE mogą rozwijać prawa i równe szanse osób LGBTIQ oraz jak przezwyciężać dyskryminację i przemoc wobec tych grup.

W związku z powyższym ministrowie są proszeni o przeprowadzenie debaty orientacyjnej w oparciu o następujące pytania:

- 1) Co jest w Państwa kraju skuteczną najlepszą praktyką w zakresie zwalczania dyskryminacji i przemocy wobec osób LGBTIQ?*
 - 2) Jakie dodatkowe działania można podjąć na szczeblu UE, aby zapewnić, by osoby LGBTIQ i ich rodziny mogły żyć swobodnie i otwarcie, w tym przemieszczając się między państwami UE, oraz by nie doświadczały dyskryminacji i przemocy?*
-